

Sosial handlingsplan

Madlamark skole

«Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør. Dersom nokon som er tilsett ved skolen , får kunnskap om eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogeleg, sjølv grip direkte inn.»

Opplæringsloven §9a.

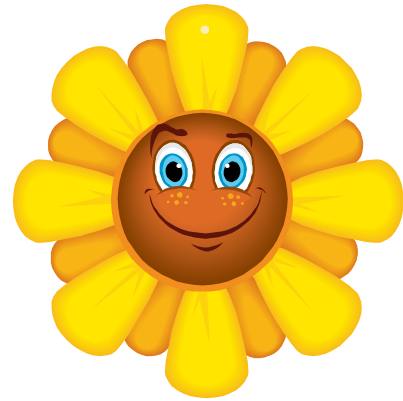
Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3
Empati	5
Samarbeidsferdigheter.....	5
Selvhevdelse og selvrealisering.....	6
Selvkontroll.....	7
Ansvarlighet.....	7
Lek, glede og humor	8
Klasserommet som sosial arena.....	9
Rutiner i klasserommet	10
Klassens time.....	11
Elevansvar.....	12
Trinn og teamsamarbeid	12
Våre samarbeidspartnere.....	12

Innledning

Sosial kompetanse har gjennom kunnskapsløftet fått status som en del av basiskompetansen som skal gjennomsyre all opplæring. For å utvikle elevenes sosiale kompetanse skal skolen legge til rette for at de i arbeid med fagene får øve seg i samhandling og problem/konflikthåndtering. Videre pålegger opplæringsloven §9a-3 skolene å drive et effektivt og systematisk arbeid for å fremme et godt psykososialt miljø, der den enkelte elev kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet.

Barn og unge tilbringer stadig mer tid i skolen og derfor har det sosiale læringsområdet fått en tilsvarende større betydning. Sosial kompetanse kan læres gjennom målrettet arbeid.

Sosial kompetanse er et sett av ferdigheter, kunnskaper og holdninger som trengs for å mestre ulike sosiale miljøer, som gjør det mulig å etablere og vedlikeholde relasjoner, og som bidrar til å øke trivsel og fremme utvikling.

Sosial kompetanse kan defineres som et sett av ferdigheter, kunnskaper og holdninger som det er viktig å beherske ut fra tre forhold;

- Mestre ulike sosiale miljøer
- Etablere og vedlikeholde relasjoner eller vennskap
- Øke trivsel og fremme utvikling.

Sosial kompetanse er også en viktig faktor for å motvirke utvikling av problematferd som kriminalitet, vold, diskriminering og mobbing.

For at man i skolesammenheng skal få en felles forståelse av hva sosial kompetanse er, er det vanlig å ta utgangspunkt i en rekke ferdigheter på individnivå: *empati, samarbeidsferdigheter, selvhevdelse, selvkontroll, ansvarlighet, samt lek, glede og humor*. Disse områdene kan oppfattes som byggesteiner i begrepet sosial kompetanse og dekker de viktigste sosiale ferdigheter som mennesker benytter i samhandling med hverandre. Det er en målsetting at alle elever på Madlamark skole skal utvikle sin sosiale kompetanse så langt det lar seg gjøre, både individuelt og i fellesskap.

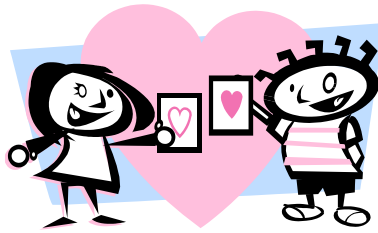
Madlamark skole har fokus på mobbing, hva dette er og hvilke konsekvenser dette kan få for den som blir utsatt for dette. Vi følger opp når det er mistanke eller vi har avdekket mobbing. Vi har en trivselsundersøkelse på alle trinn 2 ganger i løpet av et skoleår, som er med på å gi oss en bedre oversikt på det psykososiale miljøet. Vi gjennomfører elevsamtaler når vi lurer på om at det er noen som ikke har det så bra.

Vi jobber kontinuerlig med å forebygge mobbing og fremme et positivt læringsmiljø for elevene. Dette gjøres i den vanlige skolehverdagen samt i klassens time der vi har fokus på å bygge godt klassemiljø. Vi har også organiserte aktiviteter i friminutt som skal være med på å skape trivsel og gode relasjoner mellom elevene. Positivt skolemiljø er en arena der elevene skal få oppleve mestring og glede sammen med medelever. Her får elever vist seg frem på en positiv måte, de får også øve seg på å stå foran en større forsamling. Litteraturuken, internasjonal uke, matematikkens dag og skoleturer er også eksempler på dager vi ønsker å sette ekstra fokus på samhold, samarbeid, ansvarlighet, glede, lek og humor.

Vi legger stor vekt på skole- hjem samarbeid og har en egen plan vi følger. I arbeidet med å heve den sosiale kompetansen til elevene er det også veldig viktig med et tett og godt samarbeid med foresatte. De skal få vite hvordan vi jobber med de ulike kompetansemålene og hvilke mål som jobbes med. Dette skal være synlig på ukeplanen til de ulike trinnene. De skal også ligge ute på skolens hjemmeside. Blir det snakket om hjemme er det enklere for elevene å holde vedlike kunnskapen og strategier de lærer på skolen.

I læring av sosial kompetanse er det hensiktsmessig at elevene har klare oppfatninger av hva som skal læres på skolen, og hvilke forventinger lærerne og skolen har til deres sosiale framferd. Lærere på alle klassetrinn skal klart formidle til elevene hvilke forventninger de har til elevens sosiale atferd innenfor kompetanseområder som *samarbeid, selvkontroll, selvhevdelse og empati*. Dette skal være tilpasset elevenes alder og forutsetninger. Det må også være tydelige forventninger til de voksnes atferd i skolen og deres sosiale kompetanse. De må fremstå som gode rollemodeller og selv vise ønsket sosial kompetanse. Et godt sosialt forhold mellom jevnaldrende ser ut til å skape gode forutsetninger for læringsprosesser i klassen.

Målet for vår sosiale handlingsplan er å utvikle elevens sosiale kompetanse, gi dem et godt selvbilde, legge til rette for at alle elever opplever å lykkes i noe på skolen, gi dem positive fellesopplevelser med trygge og positive voksne rundt seg.

Empati

Empati; evnen til å leve seg inn i andres situasjon. Se situasjonen fra den andres side, vise omtanke og respekt for andres følelser og synspunkter. Empati er både en stabil egenskap og situasjonsbestemt. Derfor kan empati kan utvikles og endres.

Forslag til tiltak på klassenivå;

- Bli bedre kjent med hverandre ved hjelp av felles leker og aktiviteter, også utenfor skolen ved hjelp av vennegrupper
- Lære om solidaritet eks alternativ julekalender
- Jobbe systematisk med rettferdighetsbegrepet i klassen/gruppen
- Gi elevene ulike omsorgsoppgaver i skole/nærmiljø

Tiltak på skolenivå;

- Lage trivselsregler for skolen vår.
- Jobbe med holdninger på skolen vår
- Felles innsamling til veldedige formål
- Fadderordning
- Lekestartere
- MIPA

Samarbeidsferdigheter

Samarbeidsferdigheter; handler blant annet om å kunne bruke tiden fornuftig mens man venter på tur, dele med andre, hjelpe andre, følge regler og beskjeder, samt kunne gå over til andre aktiviteter.

Forslag til tiltak på klassenivå:

- Stasjonsundervisning
- Prosjektarbeid
- Ordenselever
- Lekegrupper
- Spill

Tiltak på skolenivå:

- Litteraturuken
- Positivt skolemiljø
- Storsamling
- Matematikkens dag
- Lekestartere
- Elevråd
- MIPA
- Fadderordningen

Selvhevdelse og selvrealisering

Selvhevdelse; å kunne be om hjelp og informasjon, å presentere seg og å reagere på andres handlinger. Å kunne uttrykke egne meninger og standpunkter, og si nei til det man helst ikke bør være med på. Selvhevdelse dreier seg om å uttrykke uavhengighet og autonomi, samt ta sosial kontakt og initiativ. I noen grad dreier det seg om forholdet mellom å være aktør i eget liv og brikke i andres liv.

Selvrealisering handler om å kunne hevde egne meninger, å kunne stå for noe og ta sosialt initiativ. Invitere andre til å delta eller til selv å delta uoppfordret i gruppeaktiviteter. Vekt på selvrealisering bidrar til å forebygge sosial isolasjon og tilbaketrekning, og til at barn og unge kan utvikle positive holdninger til seg selv og stå imot press fra andre. Det er disse områdene Madlamark ønsker å bygge ut ifra i vår sosiale handlingsplan.

Forslag til tiltak på klassenivå;

- Lære barna opp til å ta standpunkt og til å diskutere

- Øve/trene på situasjoner vi ikke mestrer, ikke våger, ikke tør.
- Bli klar over/bevisste på hva vi er gode til.
- La barna få presentere noe for resten av klassen

Tiltak på skolenivå;

- Elevene må være synlige, få oppgaver på arrangementer i skolen.
- Vi må avklare begrepet: Å sladre på andre.
- Vi må utvikle holdninger der vi tar elevene våre på alvor
- Elevråd.
- Lekestartere
- MIPA

Selvkontroll

Selvkontroll; regulerer forholdet mellom atferd og følelser, og noen omtaler dette som impuls kontroll. Det handler om evnen til å tilpasse seg fellesskapet og ta hensyn til andre. Man må kunne utsette behov, for eksempel vente på tur, og kunne vise glede og sinne på situasjonstilpassede måter. (Gresham & Elliot 1990)

Forslag til tiltak på klassenivå;

- Utvikle/lære strategier i klassen/gruppen for problem- og konfliktløsning
- Utvikle drøftingsarenaer i klassen/gruppen
- Klassens time

Tiltak på skolenivå;

- Foreldremedvirkning og foreldrekontakt
- Konfliktløsning/problemløsningsarenaer i skolens voksenmiljø.

Ansvarlighet

Ansvarlighet; dreier seg om å vise respekt for egne og andres eiendeler og arbeid, samt kunne utføre oppgaver. Man utvikler ansvarlighet gjennom å få medbestemmelse og ta konsekvensen av det. En forutsetning for ansvarlighet er derfor tillit. Ansvarlighet handler også om å kommunisere med voksne. (Gresham & Elliot 1990). Det er viktig å merke seg

at i en skole hvor barn og unge er omgitt av regler og kontroll på alle kanter, har de få muligheter til å utvikle ansvar.

Forslag til tiltak klassenivå:

- Synliggjøre barns rettigheter og plikter i skolehverdagen
- Å ta ansvar ut fra egne forutsetninger og jobbe med sterke sider.
- Jobbe med ukeplan der en tar ansvar for egen læring.
- Elevmedvirkning i planlegging av klassens/gruppens arbeid.
- Bruk av klassens time som redskap

Tiltak på skolenivå;

- Utvikle klare ansvarsområder og arbeidsområder for elevrådet.
- Kurs for elevrådsmedlemmer
- Si fra når noe ødelegges.
- Fadderordninger
- Mipa
- Lekestartere

Lek, glede og humor

Lek, glede og humor; handler om å kunne feire gode ting og føle glede ved egen og andres mestring. Evnen til å leke med andre, for eksempel sosial rollelek, blir en forutsetning for sosialt samspill med andre barn og for læring av sosiale ferdigheter.

Forslag til tiltak på klassenivå;

- Ukens elev
- Stasjonsundervisning

Tiltak på skolenivå:

- Lekestartere
- Friminutt
- Positivt skolemiljø
- Storsamling

Klasserommet som sosial arena

Forskning viser at klasserommet og skolen i minst like stor grad er en sosial arena som en læringsarena for elevene. (Fuglestad 1993). For elevene er det svært viktig å oppleve mestring på begge arenaer. Forskning viser at elever som mestrer den sosiale arenaen på skolen, og som viser gode skolefaglige prestasjoner, er i en gunstig situasjon.(Nordahl 2002). De føler trygghet i skolesituasjonen og får læringserfaringer som gir grunnlag for positiv selvoppfatning og positiv identitetsutvikling.

Når man arbeider med sosial kompetanse i skolen er det viktig at elevenes sosiale kompetanse og ressurser blir *sett, bekreftet, anerkjent og korrigert på en respektfull måte* av alle voksne på skolen.

Hvordan få dette til:

- Samarbeid
- Involvering
- Vi griper tak i det som er bra.
- Vi gjør mer av det som vi er gode på
- Vi utvikler et godt hjem- skolesamarbeid.
- Vi utvikler idebank på skolen med vekt på positivt skolemiljø.
- Det skal lønne seg å være høflig, få utviklet noen gode belønningssystemer
- Drama- dans-musikk

Denne modellen baserer seg mye på at de voksne som omgås barna selv besitter og reflekterer omkring sosial kompetanse;

- Voksne har hovedansvaret for sosiale fellesskaper
- De profesjonelle voksne skal interessere seg for barnets liv i et helhetlig perspektiv.
- Voksne skal være lydhøre overfor barn.
- Voksne skal ha evne til innlevelse i barnet.
- Sosialt samvær dreier seg ikke om teknikker

Voksne skal reflektere over følgende spørsmål:

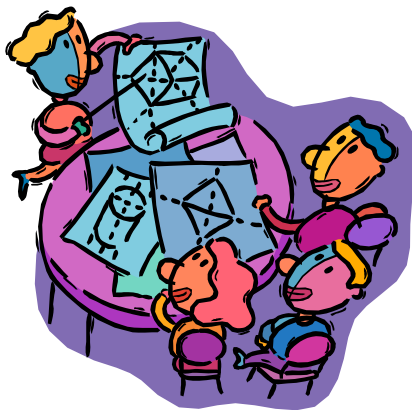
1. Hvordan er min personlige stil?
2. Hvordan passer min personlige stil overfor ulike barn?
3. Hva forteller barnets atferd meg?
4. Fremmer mitt samvær med barnet og min væremåte ønsket atferd?
5. Er jeg som voksen en god modell for barnet?

6. Hvordan oppfatter barnet meg som lærer/pedagog/voksen?
7. Hvordan er min holdning til å gå i meg selv, reflektere, endre, se egne feil osv.?
8. Kan jeg som profesjonell skille mellom å beskrive- forstå-tolke og vurdere?

Rutiner i klasserommet

For at skoledagen skal være mest mulig trygg og forutsigbar for elevene, har vi noen felles rutiner som gjelder.

- ✚ Lærer sier god morgen til elevene.
- ✚ Vi har faste plasser i klasserommet
- ✚ Lærerne går gjennom dagens program med elevene og setter opp dagsplan.
- ✚ Elevene får utdelt ukeplan hver mandag.
- ✚ Elevene rydder for dagen. Ingenting skal ligge igjen på gulvet eller pultene. Pulter rettes opp og stoler settes inn til pultene.
- ✚ Alle klasser har felles klasseregler som skal henge opp på veggen godt synlig i klasserommet. Disse skal en gå gjennom med jevne mellomrom og håndheves.
- ✚ Alle klassene går gjennom friminuttsreglene som gjelder ved skoleoppstart og gjentas jevnlig.

Arbeidsmetoder som fremmer sosial læring

- Stasjonsundervisning
- Vurdering for læring
- Læringsamtaler/elevsamtaler

Klassens time

På 1 trinn bruker vi Zippy. Dette er et undervisningsmaterieell som skal forbedre små barns evner til å takle vanskeligheter. Det utvikler barnas selvfølelse og sosiale ferdigheter og gjør dem mer rede og bedre rustet til å hjelpe andre mennesker med vanskeligheter. Det er delt opp i 6 moduler;

- Følelser
- Kommunikasjon
- Venner og uvenner
- Konfliktløsning
- Å takle forandringer og tap
- Vi mestrer det sammen.

Det blir også brukt «Det er mitt valg» materieell i klassens time på alle trinn, dette er et undervisningsopplegg som har følgende mål:

- Å hjelpe unge til å utvikle en positiv sosial atferd med vekt på samhandling og utvikling av sosiale ferdigheter.
- Å hjelpe de unge til personlig vekst og utvikling.
- Å støtte hjem og skole i det generelt forebyggende arbeid m.h.t vold, mobbing, tobakk, rusmidler osv.
- Å gi læreren et konkret metodisk verktøy når det gjelder skolemiljøutvikling som ledd i det forebyggende arbeidet.

Det er laget en oversikt over hvilke timer som hvert trinn skal jobbe med.

Vi har felles månedens sosiale oppdrag for hele skolen.

Elevansvar

- ✚ Fadderordning; 5 trinn er fadder for 1 trinn. Deres viktigste oppgave er å være med å skape trygghet for de nye elevene, være positive forbilder og være sammen med de i friminutt og enkelte timer.
- ✚ Elevråd; Hver klasse fra 4-7klasse har to elevrådsrepresentanter, en av hvert kjønn. Elevrådets leder og nestleder velges blant de eldste i elevrådet. Elevrådet behandler saker som fortrinnsvis kommer fra klassene. To av elevrådsrepresentantene sitter i driftstyret på skolen.
- ✚ Lekestartere;
- ✚ Mipa
- ✚ Melkeutdeling

Trinn og teamsamarbeid

For å utnytte hverandres kompetanse, sterke sider og ressursområder legger vi opp til tett trinn og teamsamarbeid. Det blir satt av tid til evaluering og refleksjon.

Våre samarbeidspartnere

- ❖ Foresatte
- ❖ Helsesøster
- ❖ PPT
- ❖ BUP
- ❖ Barnevern
- ❖ Lenden
- ❖ Johannes
- ❖ Barnehager
- ❖ Gosen

